

att Riksdagen ville besluta, att i underdånig skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, huruvida och på hvad sätt förmånsrätt framför inteckningar må utsträckas att gälla på fastighet belöpande landstingskatt, bidrag till skjuts-entreprenader, vägskatt, sådana utskylder, som af stadsfullmäktige äfvensom å allmän rådstuga, kommunal- och kyrkostämma beslutas, samt vidare afgifter, utgående inom härad eller tingslag för deras gemensamma behof.

Stockholm den 25 januari 1911.

M. Ström.

C. Riström.

Nr 54.

Af herr **Andersson** i Grimbo, *om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående tillägg till 6 § i förordningen den 13 oktober 1905 angående kontroll å tillverkningen af margarin m. m.*

I § 6 af Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående kontroll å tillverkningen af margarin m. m. af den 13 oktober 1905 finnes stadgadt, att »där margarin, margarinost eller konstister hålles till salu, vare sig i salubod, å öppen plats eller från fartyg, skall säljaren sådant genom tydligt och lätt i ögonen fallande anslag tillkännagifva».

Genom detta stadgande ha lagstiftarna naturligtvis velat förebygga, att den ifrågavarande artikeln falskeligen kan utgifvas för natursmör och som sådant säljas, betingande högre pris än dess verkliga värde. Svårigheten för allmänheten att till utseendet skilja på margarin och natursmör har äfven nödvändiggjort ett sådant försiktighetsmått redan vid margarinets saluhållande. Genom detsamma och andra åtgärder

har också vunnits, att köparen af varan ej behöfver sväfva i okunnighet om hvad det är han får, och så till vida är allt godt och väl. Ingen bör nämligen förmenas att skaffa sig det billigare margarinet, om han vill nöja sig med detta, och det är till köparens bästa, som sådan anstalt träffats, att han ej behöfver riskera att betala för natursmör men få margarin.

Men de omnämnda skyddsåtgärderna verka icke heller längre än att skydda margarinköparens rätt. Nu är det dock så, att det i många, kanske flertalet fall icke är margarinköparen eller hans familj, som till sist är den verkliga konsumenten af varan. I fråga om restauranter och andra spisställen samt i fråga om bagare och andra lifsmedelsproducenter o. s. v., hvilka använda margarin, är det kunderna, som köpa och förtära denna. Men därvid finnes ingenting, som upplyser dem om, huruvida den mat, som utgifves vara tillagad med natursmör, eller det »smör», som serveras på bordet, är margarin eller natursmör. Då man vet, i hur hög grad margarinet i våra dagar ingår i matberedningen å offentliga lokaler, hos bagare o. s. v., inser man, att här föreligger en lucka i lagen, hvars stadgande är tillkommet på en tidpunkt, då man säkerligen icke förutsåg, hvilken utbredning margarinets användning skulle få. Vill man på ett effektivt sätt skydda den konsumerande allmänhetens rätt att verkligen få veta, om det som bjudes är margarin eller konstsmör, så kan man icke längre inskränka sig till bestämmelsen i nyss citerade lagparagraf.

Det föreligger äfven ett särskildt skäl till att allmänheten ej hålles i okunnighet om förhållandet, då den bjudes på margarin i någon form. Detta skäl är af hygienisk natur. Det har nämligen visat sig, att konkurrensen margarinfabrikerna emellan förledt en del af dessa att använda råvaror af rent af hälsovådlig beskaffenhet. I början af denna månad omtalades sålunda i svenska tidningar, att Hygieniska institutet i Hamburg haft en stor mängd margarinprof från Altona margarinfabrik till undersökning, då det visat sig, att förtärandet häraf haft mag- och tarmsjukdomar till följd. Med profven företogs experiment på hundar, som omedelbart insjuknade och fingo häftiga uppkastningar. Vid kemisk undersökning fastställdes, att förgiftningen får tillskrifvas ett fettämne, som ej förut användts till näringsmedel. Detta, hvars namn är kardamol och tillverkas af en engelsk firma, härstammar från Indien och från fröna på en växt, som har stor likhet med äkta ceylonsk kardemumma. Under namnet maratti lär detta fettämne säljas öfverallt i Europa.

En dylik underrättelse är naturligtvis ägnad att mana till den allra största varsamhet i fråga om den margarin, som saluhålles. Vis-

serligen öfvas det någon kontroll i fråga om i landet tillverkad eller hit importerad margarin. Men särskildt i fråga om s. k. växtmargarin är denna kontroll ofullständig, och i alla händelser ligger det i sakens natur, att statsmakterna, som ej kunna förmena den enskilde att förtära margarin, i hvarje fall söka förebygga, att margarin kan utbjudas som natursmör eller hemligen användas i stället för dylikt. Därmed trädes intet lojalt intresse för nära.

Man invänder måhända, att en åtgärd som den här föreslagna skulle kunna minska försäljningen af margarin. Skulle detta verkligen i afsevärd mån blifva fallet, visar det bättre än något annat, att stadgandet varit behöfligt, ty då ligger det i öppen dag, att allmänheten förut förts bakom ljuset, men att man nu icke längre kan eller vågar göra detta. En inskränkning i margarinkonsumtionen bör icke heller anses såsom någon skada, ty därigenom gagnar man i någon mån, icke herrgårdarna eller de stora mejerierna, ty de tillverka endast dyrare smörsorter, utan smärre jordbrukare och framför allt de egentliga småbrukarna, hvilkas smörproduktion det är, som i pris närmast täffar med margarinet.

Margarinet har emellertid vunnit allmänhetens förtroende i så hög grad, att dess lojala afsättning i alla händelser är betryggad. Det är ej heller i syfte att minska den, som nedanstående förslag framställes, utan detta sker för att förebygga, att margarin i bedrägligt syfte användes i stället för natursmör.

På grund af hvad jag sålunda haft äran anföra, får jag vördsamt föreslå Riksdagen

att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att till § 6 i Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående kontroll å tillverkningen af margarin m. m. af den 13 oktober 1905 fogas följande tillägg:

På samma sätt förfares i offentlig serveringslokal eller spisställe, där margarin eller mat, tillagad med margarin, serveras. Om bröd eller andra matvaror, i hvilkas beredning ingått margarin, saluhållas, vare sig det sker i salubod, å öppen plats eller annorledes, skall äfvenledes sådant genom tydligt och lätt i ögonen fallande anslag tillkännagifvas.

Stockholm den 24 januari 1911.

Herman Andersson.
